



# פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע



אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-66233856 פקס. 08-5271527  
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל  
בנשיאות בנש"ק טורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א  
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 628

## משכיל לדוד

### פרשת כי תצא

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

טופח תמיד על השכם, ואומר כי שלם הוא במידות ומוכתר בכל מעלה טובה, ומי ישווה או ידמה לו בצדקותו הרבה. ועם מחשבות יוהרה שכאלו הרי ודאי שלעולם הוא לא יוכל לשוב בתשובה, כי בסכלותו הוא איננו מבין כלל על מה ולמה הוא צריך לשוב בתשובה, ומה עוול נמצא במעשיו. ואף כאשר מכה על ליבו בשעת הוידי, ומתוודה ואומר "אשמנו בגדנו", הריהו עושה זאת מן השפה ולחוץ, כי בסתרי ליבו הוא חושב כי הכוונה כאן היא אינה עליו, מאחר והוא לא חטא ולא אשם במאומה- אלא העומדים לצידו ומסביבו הם אלו שחטאו וגולו... ובבערותו הרבה אינו יודע את האמת המרה שכולו פצע וחבורה ומכה טרייה, ועוונות רבים ועצומים משתרגים עליו צווארו. וכל הרעה הזו נובעת ממידת הגאווה המאוסה שבלבו שהיא מחפה על מעשיו הרעים ומכסה על פשעיו, ואינה נותנת לו אפשרות לבחון את מצפוניו ולחקור בסתרי לבבו ולמצוא ולגלות את החסרונות הרבים שבקרבו וכך לתקנם.

וזהו בדיוק מה שקורה לאדם כשהוא עומד לפני יום הדין- ראש השנה. אמנם הוא יודע בבירור שבראש השנה הוא יצטרך לעמוד לפני מלכו של עולם, ולתת דין וחשבון בפרוטרוט על מעשיו. ובכל זאת אין פחד או חרדה בליבו, כי יצר הגאווה שבתוכו אינו נותן לו לראות בחסרונותיו. והוא חושב לתומו שאין אצלו מה לתקן או ליישר ובבערותו נדמה לו כי כבר הוא מוכן וראוי להתייצב במשפט, וצדקותו תצא לאור, וכי מעשיו הטובים מרובים הם ומחפים על מעשיו הרעים. והוא אינו יודע את האמת הכאובה שעוונותיו מרובים וחטאיו הם עצומים, ואוי לו אם אכן כך הוא יגיע ליום הדין. אך כאמור יצר הגאווה מסמא את עיניו, ואינו נותן לו לעצור משגרת חייו ולערוך חשבון נפש וכך להודות על מעשיו הרעים.

וכמוכן שהדרך הנכונה והראויה היא, שבחודש הזה יפשפש האדם במעשיו וימשמש בהם, ואם אכן מצא נגעים בליבו וחסרונות במעשיו- תיכף יודה בהם ויתוודה עליהם לפני הקב"ה, ויבקש עליהם מחילה וסליחה וישוב בתשובה שלמה ו"מודה ועוזב- ירוחם". וכל יהודי נקרא על שם "יהודה", מפני שיהודה הייתה דרכו בקודש לבחון את מעשיו ולהרגיש בחסרונותיו, ותיכף להודות עליהם. וכמו ששיבח אותו יעקב אבינו ע"ה ואמר לו "יהודה אתה יודוך אחיך" (בראשית מ"ט ח'), ומפרש התרגום- את אודיתא ולא בהיתא. ידע יהודה להודות ברבים על טעותו במעשה תמו, ולא בוש לומר "צדקה ממני". וכמו שאומרת הגמרא (סוטה ז); יהודה הודה ולא בוש, ומה היה בסופו? נחל חיי העולם הבא.

ומי יתן וכולנו נהיה ראויים לעמוד לפני הקב"ה ביום הדין, ויכתבנו הבורא יתברך את כולנו, בספרן של צדיקים וחסידים לחיים טובים ולשלום, אמן ואמן.

### הגאווה מניעה את האדישות

ימים אלו של חודש אלו, טעונים הכנה מרובה וראויה, לשפר את המעשים ולתקן את הטעויות תיקון ולשוב בתשובה שלמה לפני ראש השנה, יום הדין אשר בו כל באי עולם עוברים לפני הקב"ה כבני מרון, ומאזני משפט ביד ה'.

כל אדם נידון על פי מעשיו, בין לטוב ובין למוטב, וכלשונו של רבינו יונה ב"שערי תשובה" (שער שני י"ד); הירא את דבר ה', ליבו יחיל בקרבו בדעתו כי כל מעשיו בספר נכתבים. ובעת ההיא הא-להים יביא במשפט את כל מעשה על כל נעלם אם טוב ואם רע. כי האדם נידון בראש השנה וגזר הדין שלו נחתם ביום הכיפורים. ובעת אשר ידע האדם כי יביאו את דינו לפני מלך בשר ודם, הלא יחרד חרדה גדולה וישית עצות בנפשו, ובכל דרכי חריצות יחיש מפלט לו. ולא תעלה על רוחו לפנות על ימין או על שמאל ולהתעסק ביתר חפציו, ולא ישיגח לפתח ולשדד אדמתו. ולא יפנה דרך כרמים ולא יתרפה ביום צרה מהכין לב להינצל כצבי מיד. לכן מה נואלו היוצאים לפעלם ולעבודתם עדי ערב בימים הנוראים- ימי הדין והמשפט, ואינם יודעים מה יהא משפטם, הלא לאחותם יגה ליבם ביום שידובר בה שנאמר "מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה", וראוי לכל ירא שמים למעט בעסקיו ולהיות רעיוניו נחיתים ולקבוע ביום ובלילה עיתים להתבודד בחדריו, ולחפש דרכיו ולחקור ולקדם אשמורות ולהתעסק בדרכי התשובה וכשרון המעשה. ולשפוך שיח ולשאת תפילה ורינה ולהפיל תחינה, והעת עת רצון והתפילה נשמעת וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ראש השנה יח); "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב"- אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. ומצוות עשה מן התורה להעיר אדם את רוחו ולחזור בתשובה ביום הכיפורים שנאמר (ויקרא ט"ז ל') "מכל חטאתכם לפני ה' תטהרו". על כן הזהירו הכתוב שניטמר לפני ה' בתשובתו, והוא יכפר עליו ביום הזה לטהר אותו. עד כאן לשונו הטהור.

לכאורה אם נתבונן בדבריו הקדושים של רבנו יונה זיע"א, הרי שהדברים פשוטים וברורים לכל בר דעת. וכל מי ששכל בקודקודו, היה עליו תיכף ומיד כבר בתחילת חודש אלו להתחיל בהכנה הראויה ליום הדין, בתשובה ובפשפוש המעשים ובתיקון החסרונות כדי שיהא מוכן לעמוד במשפט בראש השנה. אולם לצערנו הרב לא כך היא המציאות, לא כולם מתכוננים כראוי ולא כולם חרדים מאימת הדין. ויש להבין מדוע? מה מונע מן האדם מלפשפש במעשים ולשוב בתשובה ולהתקרב אל ה' יתברך, למה הלב נותר אדיש ואינו מתעורר לתשובה?

ונראה לי לומר, כי שורש הרע טמון במידת הגאווה השוכנת בלב. טבעו של האדם שאינו רואה את נגעי לבבו- הגאווה אינה מתירה לו למצוא פגמים וחסרונות במעשיו. אצל הזולת הוא יודע לנבור היטב, ולחפש בתוכם ולמצוא את כל הליקויים שבהם, בין הגלויים לעין ובין הנסתרים מעין רואים. אולם לעצמו הוא

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

### פרשת כי תצא י"ד אלול תשע"ב

ירושלים	תל אביב	באר שבע
18:29	18:44	18:45
הדלקת נרות		
19:39	19:42	19:41
מוצאי שבת		
20:19	20:23	20:24
רבינו תם		

### היולול'א דצדיקיא

יח - רבי עבדאללה סומך, מח"ס "זבחי צדק"	יד - רבי מרדכי בירדוגו
יט - רבי בכור אהרן אלנקוה,	טו - רבי עמרם בן דיוואן
ראב"ד בירושלים	טז - רבי משה פארדו, מח"ס "צדק ומשפט"
כ - המשגיח רבי אליהו לאפיאן	יז - רבי שלמה חיים פערלאו נכד הבעש"ט



תלמיד חכם צעיר נכנס לפני רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ופתח עמו בדברים. במהלך השיחה סיפר לו, כי הוא עוסק עתה בלימוד פרק "בן סורר ומורה" שבמסכת סנהדרין.

כששמע זאת בעל ה"חזון יחזקאל", אמר לו: הבה ואספר לך מעשה נורא, שאירע עמי כאשר כיהנתי כרב ברוסיה.

הוא סיפר, כי אל הרב היו פונים לא רק בשאלות בדבר הלכה או כדי לשוחח בדברי תורה, אלא היו באים אליו גם יהודים רבים מהקהילה, פשוטי עם, כדי לבקש ברכה מהרב והיו מבקשים שהרב יעתיר ויתפלל בעבורם, אם זה לרפואתו של חולה אנוש, לאשה עקרה או המקשה ללדת, או להצלחתו של אדם שכשל בעסקיו או שגזירת המלכות עליו וכדומה. יום אחד באה אלי אשה וביקשה: רבינו, תתפלל נא בעדי - שבני ימות! נזדעזעתי לשמוע את בקשתה החריגה והמוזעזעת, סיפר רבי יחזקאל.

ואז פתחה האם והסבירה את בקשתה התמוהה: בן יחיד לה, ועתה קיבל צו גיוס לצבא הרוסי. בידעה את המכשולות והנסיונות שיעמדו בפניו, חוששת היא פן יכשל וייצא לתרבות רעה, ולכן מבקשת שהרב יתפלל כדי שימות עכשיו כיהודי כשר וטהור, בטרם תיטמא נפשו בעבירות.

בעל ה"חזון יחזקאל" ביקש להרגיע את רוחה, ותוך כדי שהיא משיחה את ליבה, התברר לו, כי האשה באה בימים ומודעת לכך שזהו בנה יחידה ולא יהיו עוד ילדים. אך למרות הכל, החשש הנורא פן ייצא הבן לתרבות רעה הביא אותה להחלטה, כי העצה היחידה היא לבקש מהרב שיתפלל שבורא העולם יטול את נפשו של בנה, מחמד נפשה, אף שתישאר ערירית ללא זרע של קיימא - ובלבד שלא יעמוד הבן בנסיונות שעלולים להפילו לבאר שחת. האם הזילה דמעות כמים, רבי יחזקאל בכה יחד עמה, ובסופו של דבר אמר: במקום להתפלל שימות הבן, נתפלל כולנו שיחיה ושיעמוד בנסיונות ויישאר יהודי כשר. ואכן כך הוה. התפילה ממעמקי הלב בקעה רקיעים, ואותו צעיר היה מן היחידים שזכו - גם לאחר שהתגייסו לצבא, והיטלטלו בין ארצות ועמים ובין חיילים נכרים וגסי לב - לשמור על יהדותם ונשארו יהודים נאמנים וכשרים.

סיים רבי יחזקאל אברמסקי את סיפורו ואמר: באותה שעה חשתו כאילו עמדה לנגד עיני תמונה חיה ומוחשית של מה שנאמר בתורה על בן סורר ומורה - שנהרג על שם סופו - "ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עירו".

ההורים בעצמם, אשר מי כמוהם חשים אהבת אב ואם לבנם, מתגברים על האהבה הטבעית, בידועם כי בנם עתיד לצאת לתרבות רעה ולאבד את חיי הנצח, ומבקשים לנהוג בו את הדין של "ימות זכאי ואל ימות חייב".

ההורים אשמים!

"איננו שומע בקול אביו ובקול אמו" (דברים כא, יח). על דרשת הגמרא במסכת סנהדרין (דף עא.א): "אם אין אמו שווה לאביו בקול - אינו נעשה בן סורר ומורה", סח מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: אם אביו ואמו אין משתווים בדבריהם, זה אומר ימין וזה אומר שמאל, והבן עד ראייה ועד שמיעה למחלוקות ולמריבות של הוריו, אזי אין מגיעה לו מיתה כשהוא בן סורר ומורה, כי לא הוא האשם במעשיו ובדרכיו הסוררות.

כלל גדול וראשון במעלה בחינוך הילדים הוא, ההנהגה שנוהגים ומנהיגים ההורים בביתם. בדרך כלל, בית שזהירים בו במצוות, וההורים יראים מאד מעבירה וממכשול, והאב שוקד על התורה בהתמדה, הדבר משפיע ממילא על הילדים, כי רוב הבנים דרכם לחקות את האבות. אבל אם אינו כן, אין הבן עצמו אשם כל כך. את האשמה והאחריות יש לתלות במי שהיווה עבורו דוגמא לדרכו ולמעשיו.

בקבר הכל מתגלה

בימי השואה, הגיע הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצוק"ל, לגטו קובנה. בימים איומים אלו זכה רבי מרדכי לשמש את רבה הישיש של קובנה, הגאון רבי אברהם דובער שפירא זצ"ל, בעל ה'דבר אברהם', ששכב אז על ערש דווי. בין השאר סייע לו רבי מרדכי בחיבור ספריו, וכפי שהוא עצמו סיפר לימים: "הכנתי שלשה מספריו לדפוס - ספר זיכרונות מימי חייו בוולוז'נין וכו', ספר דרשות ושיחות שאמר בהזדמנויות שונות, וקצת חידושי תורה על סדר קדשים והגהות על דבר אברהם".

הכל, הכל נשכח מזכרוננו של רבי מרדכי, למעט אמרה אחת ויחידה, שאותה הוא זכר מתוך "ספר הדרוש". לפני שנצטט אותה, הבה נטה אוזן להסברו העצוב: "אין זה פלא שאיני זוכר! אי אפשר לתאר איך היו נראים שם החיים - הפחד שהיו שרויים בגטו. אפילו לחיות יום אחד בגטו היה נורא, יום אחד היה נראה כחודש. כל כך הרבה קשיים. אי אפשר לתאר מה שהיה שם.

והנה אמרת הקולעת: על הפסוק "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה", אומרת הגמרא בסנהדרין (דף ע"א). שבן סורר ומורה "לא היה ולא עתיד להיות". ועל כך מעיר שם ר' יונתן ואומר: "אני ראיתי וישבתי על קברו".

וכך כתב על זה הדבר אברהם: 'בן סורר ומורה', אי אפשר לראותו בחיי חיותו, לפי שהוא נראה כלפי חוץ כמו צדיק ושלם החפץ בטובת הכל. אבל "ישבתי על קברו" - את קברו אפשר לראות. לאחר מיתתו, רואים לפתע את התוצאות הנוראות של מעשיו השפלים, ולמפרע מתברר כי אותו "צדיק" אינו אלא "בן סורר ומורה". כך הם "המשכילים" - אמר בעל הדבר אברהם - בחייהם לא ניכרים מעשיהם. דורשים הם ב"טובת הכלל", להוציא את ישראל מה"חושך" אל ה"אור". דומה הוא כי מעשיהם כשרים וישרים. אבל, אחר מיתתם - כאשר רואים את התוצאות העגומות של מעשיהם, לאיזו שפלות הם הובילו את כלל ישראל - או אז רואים מה שהם היו באמת - "בן סורר ומורה"!

A valuable addition to our Torah series:

**Kerem David**  
on Pirkei Avot in English

It is with great joy that we proudly present this new addition:

**Kerem David**  
on Pirkei Avot

תולה ארץ על בלימה

**נצור לשונך**

אסור לפרסם ולשנוא

אדם בינוני שדרכו להזהר מרוב החטאים, וראהו אדם שעושה עבירה במזיד, אם הוא יכול לדונו לכף זכות כגון שלא ידע את גודל החטא וכדומה, עליו לדונו כן, ואסור לו לפרסם חטאו, ואף לא לשנוא אותו בעצמו.

# מראות קודש משמחת סיום הש"ס אלול תשע"ב





מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ  
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

## מן האוצר



## תפקידו של המעקה בבית היהודי

ואפשר לומר עוד, כי הנה הגג הוא המקום הגבוה בבית, ואמרה תורה אם תצא למלחמה על אויביך ותנצח אותו וימסר בידך, הוי זהיר שמא תזוח דעתך עליך ותאמר; הנה נצחתי את יצרי ובניתי לי בית חדש מקום להשרות בו שכינה, ולמה לי לעבוד את בוראי לאחר שכבר נצחתי את יצרי?!

הלכך צייתה התורה "ועשית מעקה לגגך". הואיל ואתה בטוח בעצמך ובעבודתך שהגעת לשלימות, שהרי אמרו חכמים (אבות ב, ד) אל תאמין בעצמך עד יום מותך! וכדי שח"ו לא תיפול ממדריגתך ותשים דמים בביתך ר"ל - אמרה תורה "זכור את אשר עשה לך עמלק".

"עמלק" עולה בגימטריאכמנין "רם", שהוא ענין הגאווה, והוא קליפתו של עמלק המחטיא את ישראל.

זאת ועוד, "המעקה" עולה בגימטריא "רך", רמזה תורה למאמר חכמינו ז"ל (תענית כ, א) "לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז", כלומר שלא יהא לבו רם ומתגאה ואומר אין לי אחר מלחמת היצר כלום, שהרי אמרו (תענית לא, א) "דמוסיף יוסיף ודלא מוסיף יאסף". וכל ימי חייו של אדם חובה עליו ללחום מלחמת קודש ביצר הרע ולהתגבר עליו.

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנפול ממנו".

הנה מלחמת היצר, חובה היא על כל אדם ואדם בכל מקום ובכל זמן. וצריך כל אחד ואחד לצאת למלחמה עם יצרו - שלא יתגבר היצר עליו אלא שהאדם יתגבר על יצרו, ואחר שנתגבר על יצרו צריך הוא לבנות את ביתו. והנה כל אדם מישראל הרי הוא בבחינת "בית", כי שם הוא השראת השכינה הקדושה, כמו שאמרו הקדמונים (רבינו אפרים שמואל כה, ח) על הפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח) - בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, דהיינו בתוך כל יחיד ויחיד.

ועל פי הדברים הללו, אמרתי לבאר ענין סמיכות פרשת מעקה לפרשת כי תצא. אמרה תורה, הוי זהיר שכאשר אתה בונה את ביתך - שתבנה לך מעקה בכל מקום שלא יכנס יצר הרע ויפיל אותך וישים דמים בביתך.

## מן המעיין



"כי תחבט זיתך לא

תפאר אחרריך" (כד. כ)

על דרך המדרש ביאר רבנו בחיי; אל תתפאר על העניים אם אתה מיטיב להן ומניח זיתים תחת האילן. והענין לפי שראוי לאדם שיעשה חסד ושלא יפרסמו, וכענין שכתוב (משלי כ, ו) "רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא".

וביאר הכתוב, רוב בני אדם כל אחד מהם יכריז החסד והטובה שעושה ולא יכסה אותה, אבל 'איש אמונים' שיעשה חסד ולא יפרסמו אלא שייכסנו מי ימצא, וקראו 'איש אמונים' על שם "ונאמן רוח מכסה דבר" (שם יא, יג).

## חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"איננו שומע בקול אביו ובקול אמו". (כא. יח)

טעם שהוצרך להזכיר אביו, ולא הספיק לומר בקולו, וחוזר לאביו שאמר בסמוך, העיר הכתוב כי בן סורר ומורה לילודיו יסובבהו כן היותו מורד באביו ואמו שהם הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל (זוה"ק"ב פה). על דרך אומרו (משלי א. ח) "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך". כי לפי שילודיו חושכים שבטם מבניהם ומניחים אותם לעשות הטוב והישר בעיניהם, זה יסובב שגם בהם ימרוד.

וזה שיעור הכתוב "כי יהיה לאיש" וגו', דע שאיננו שומע בקול הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, ולזה הגם שיסרוהו לא ישמע אליהם, פירוש מלבד שלא יקבל לחזור מעבירות שבינו ובין המקום, עוד לו ש"לא ישמע אליהם".

"לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר

שמלת אשה". (כב. ה)

בעוד וכלפי האשה, נאמר "לא יהיה", הרי שלגבי הגבר בא הציווי "לא ילבש". מה פשר שינוי לשון זה?

אכן, מדייק בעל ה"אילת השחר", יתכן ויש בזה נפקא מינא: שבמקום שבא הציווי "לא יהיה" - הרי שאין הבדל אם הוא לבש מעצמו או אם הלבשוהו אחרים, דבשני האופנים הוא עובר באיסור. אך לעומת זאת כשהציווי הוא "לא ילבש", הרי כבר מציינו ברמב"ם שהמלביש שעטנו לחבירו והלושב היה שוגג, המלביש לוקה, וביאר במרכבת המשנה משום דכתיב "לא יעלה" ומשמע דגם על ידי אחרים".

"ואת הבנים תקח לך" (כב. ז)

במדרש מובא סגולה מופלאה לחשוכי בנים, כאשר יקיימו את המצוה של שילוח הקן.

כך אמרו במדרש רבה; מה מתן שכרה של מצוה זו? שאם אין לך בנים אני נותן לך בנים. מניין? שנאמר: "שלח תשלח את האם". ומה שכר אתה נוטל: "ואת הבנים תקח לך".

סגולה יקרה זו מובאת גם בילקוט שמעוני: העושה מצוה אחת מיטיבין לו ומאריכין לו את ימיו. אמר הקדוש ברוך הוא: אם קימתם מצות שלוח הקן אפילו היית עקר ולא מוליד, חייד! מביטיח אני לך! שאני פוקדך בבנים, שנאמר: "שלח תשלח" - אם עשית כן "ואת הבנים תקח לך".

"לא יבא ממזר בקהל ה'". (כג. ג)

האם ממזר כשר לכתובת ספר תורה?

כתב המרדכי ב"הלכות קטנות", שסיבת הפסול של ממזר לכתוב ספר תורה, משום שכאשר הסופר יבוא לכתוב את הפסוק "לא יבא ממזר", הוא יחפז ולא יכתוב את האזכרה שיש בפסוק זה - לשמה. ואפילו אם יאמר 'נתכוונתי', אגן שהדי שלא נתכוון.

# ארזי הלבנון

לדמותם של חכמי ישראל



**יריעה מיוחדת לרגל יומא דהילולא של הגאון הצדיק המלובן רבינו חיים פינטו זיע"א, "הגדול" ביום כ"ו לחודש אלול, נפרס בשורות אלו כמה מעשיות וישועות גדולות בזכותו של הצדיק זיע"א \* מעשיהם של צדיקים**

למעלה משלש מאות ועשרים שנה הלכו מאז הסתלקותו לשמי רום של הנר המערבי,

הצדיק המקובל הקדוש כ"ק רבינו חיים פינטו הגדול זיע"א. וההילה שאפפה את הצדיק בחייו, מכח תורתו ועוצם קדושתו שבאו לידי ביטוי באמרי פיו הסתור, שחוללו ניסים וישועות בבחינת "צדיק גזור והקדוש ברוך הוא מקיים" - כוחה תקף גם בימינו אנו. יהודים רבים מעלים על נס את הישועות הגדולות שלהם הם זכו לאחר שהעיתרו בתפילה לפני בורא עולם, והזכירו את זכותו של הצדיק המלומד בניסים כ"ק מרן רבי חיים פינטו זיע"א.

שמו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א, היה נערץ כבר מאות שנים בקרב יהודי מרוקו ואף מחוצה לה. שמו ורוח קדשו חצו גבולות ומדברות, אוקיינוסים ויבשות. ספרים רבים נכתבו מנפלאותיו של הצדיק למען יעמדו ויסופרו לדור. אחד הספרים בהם נכתבו ספורי המעשיות, הלאו הוא הספר הידוע "שבח חיים". ספר זה נכתב בשפה הערבית, על ידי רבי מכלוף מול תרים זצ"ל לאחרונה, הועתק הספר ללשון הקודש על ידי הרב דוד הכהן הי"ו, תלמידו של מו"ר כ"ק הגה"צ רבי דוד חנניה פינטושיליט"א, ואחריו נמשכו סופרים ומושכים בעט אשר ראו זכות לעצמם וחרטו על ספר את הנהגותיו ונפלאותיו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א.

שמו של הצדיק רבי חיים הגדול זיע"א, יצא תהילה בכל קצו ארץ כבר מימי בחרותו, כשתפס והנהיג לעצמו חיי תורה וקדושה אותם ראה וקיבל בבית אבותיו הקדושים זיע"א. שמו התפרסם בקרב קהילות היהודים בכל ערי מרוקו, וגם הנכרים כיבדו אותו עד מאד, והתייחסו אליו כאיש קדוש פועל ישועות. שמעו הגיע ויצא למרחקים, לא רק בתוך תחומי מרוקו, כי אם במדינות רבות באירופה ובמזרח התיכון. פעמים רבות היו מגיעות אליו בקשות ממרחקים, מיהודים שביקשו ממנו שיתפלל בעבורם ויבקש עליהם בדבר ישועה ורחמים. דלת ביתו של הצדיק רבי חיים זיע"א שבמוגאדור, היתה פתוחה בכל שעות היממה בפני כל אחד ואחד, ללא יוצא מהכלל. בין אם הוא עני, דל או נגיד ועשיר, הצדיק השתדל ופעל עבור כל אחד ואחד שפנה אליו.

לאחר הסתלקות מורו ורבו הגאון רבי יעקב ביבאס זצ"ל, פנו אליו בני הקהילה וביקשו ממנו שימלא את מקומו של הגאון רבי יעקב ביבאס זצ"ל, ויישב על כס הרבנות במוגאדור. בתחילה סירב רבי חיים זיע"א לכך, אך לאחר הפצרות מרובות מצד פרנסי הקהילה היהודית, נאות רבי חיים הגדול למלא את מקום רבו הקדוש. וכך הוא הכניס את צווארו תחת עול הציבור, בעניני הכלל והפרט.

באותה תקופה הסתייע רבי חיים זיע"א בעניני הרבנות, על ידי עמיתו וחבירו הגאון הקדוש רבי דוד בן חזאן זצ"ל, ששימש עזר כנגדו בהנהגת הציבור ובהרמת קרן התורה והיהדות.

עבודת הקודש של רבי חיים פינטו זיע"א, החלה כבר בסמוך לחצות לילה. בשעה זו היה כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א מתגבר כארי, ומתחיל בסדר יומו בעבודת הקודש בלימוד תורה ועבודת ה' טהורה. באותה שעה ממש ניצב משמשו, רבי אהרן אבן-חיים, על משמרתו, משמרת הקודש, כדי לשפות כוס חמין לרבו. לילה אחד, כך מסופר בספר "שבח חיים", שמע רבי אהרן אבן-חיים שני קולות הבוקעים מתוך חדרו של כ"ק רבי חיים זיע"א. חשב רבי אהרן בלבו: "אם הלילה יש לרב חברותא בלימוד התורה, מן הראוי שאכין כוס משקה גם לאורח שהצטרף אליו ללימוד התורה". וכך עשה. הוא הכניס לחדרו של הרב שתי כוסות שתיה. לאחר תפילת שחרית, קרא כ"ק רבי חיים זיע"א למשמשו רבי אהרן, ושאל אותו בפליאה: "רבי אהרן! אמור נא לי, מדוע שינית הלילה ממנהגך, והכנסת לחדרי שתי כוסות במקום כוס אחת?" "שמעתי - השיב לו רבי אהרן - שכבוד הרב מדבר עם מישוהו, וחשבתי לכבד גם את האורח במשקה חם". הצדיק רבי חיים זיע"א נענע את ראשו בשתיקה, הביט על רבי אהרן כשהוא אחוז בשרעפי קודש, ואמר לו: "אשריך בני. אשריך רבי אהרן. אשריך שזכית לשמוע את קולו של אליהו הנביא. זה היה הקול השני ששמעת הלילה". "דע לך, הוסיף רבי חיים זיע"א וציווה על רבי אהרן אבן-חיים: כי אני גוזר עליך, שלא תגלה לאיש את העניין הזה".

רבי אהרן קיבל על עצמו את גזירת הצדיק, ובמשך שנים רבות שמר את מצות הרב ונצר את הדברים בלבו. על אף שהיה עז רצונו לספר ולפרסם את גדולת הצדיק שזוכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב וללמוד עמו בחברותא בכל

## הצדיק המלובן רבינו חיים פינטו זיע"א

לילה, אך חזקה עליו מצות רבו והוא לא גילה שמץ של דבר וחצי דבר ממה ששמעו אזניו.

כשהגיעה שעתו של כ"ק רבי חיים זיע"א להסתלק מן העולם, חש רבי אהרן כי הנה הגיעה השעה לספר את הסוד המופלא למקורבי הרב - על גילוי אליהו הנביא מבשר טוב, שלמד בחברותא עם כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א. ובשבתו עם חברים מקשיבים, ביקש רבי אהרן אבן-חיים לספר על גדולת הצדיק ונפלאותיו, תוך שהוא חושף בפניהם את גזירת הצדיק שמנעה ממנו לפרסם את העובדה שזכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב.

ועוד בענין זה: לביתו של כ"ק רבי חיים זיע"א היו נכנסים ובאים אנשים רבים, בנושאים הקשורים לכלל הקהילה ועניני הציבור היהודי במוגאדור. בין הבאים הגיע פעם במורצה רבי מכלוף לוב (המכונה ר' ליסאע), זה נזעק לבית הרב לצורך ענין חשוב ודחוף שלא סבל דיחוי. הדבר אירע בשעת לילה מאוחרת, ורבי מכלוף ידע למצוא את חדרו של רבי חיים זיע"א, על פי הנר שדלק בחדרו של הרב. כשנכנס רבי מכלוף לחדרו של הרב, ראה שם שני אנשים: האחד, כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א, ופניו פני להבים, זורחות באור יקרות. והשני, דמות לא מוכרת לרבי מכלוף, אשר היה דומה בעניניו למלאך ה' צ-באות.

רבי מכלוף חשב להתקרב אל השניים, אך לפתע הוא חש בפיק ברכיים ואימה גדולה נפלה עליו. הוא הסתובב על עקבותיו ומיד ברח מן המקום.

למחרת היום כשנפגש עם כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א, אמר לו רבי חיים זיע"א: "אשריך, רבי מכלוף, שזכית לראות את פני אליהו הנביא זכור לטוב".

רבי מכלוף התפעם מאוד משמחה אך לבו נהפך בקרבו, שמו יענש על כך שהביט בפניו של אליהו הנביא זכור לטוב. הוא התחנן בפני כ"ק רבי חיים זיע"א שיתפלל עליו, כדי שלא יענש חס ושולם וימות בחצי ימיו. כ"ק רבי חיים זיע"א הבטיח לו שיתפלל עליו, וביקש עליו רחמים מאת ה' שלא ימות בגיל צעיר.

תפילתו של כ"ק רבי חיים זיע"א התקבלה במרומים. רבי מכלוף האריך ימים ושנים, עד שנסתלק לבית עולמו בן מאה ועשר שנים. את המעשה הזה שאירע לו, כתב רבי מכלוף בעצמו בסידור התפילה שלו, ובניו נכדיו ששימשו את בני משפחת פינטו המעטיה, העבירו את המעשה לדורות הבאים.

### קבלה מאבותינו הקדושים

חביבה היתה השבת על רבי חיים זיע"א, יותר מכל ימות השבוע. בשבת קודש הוא היה מרגיש התרוממות הרוח, ורוח של שירה, פיוטים וזמירות נחה עליו. בכל סעודה היה נוהג לשורר זמירות בקולו הערב, שכן כ"ק רבי חיים זיע"א, היה יודע נגן, וקולו הערב יצא למרחוק (כידוע, הותיר אחריו רבי חיים שקים מלאים של כתבים ובהם שירים ופיוטים, אולם רבים מהם נאבדו. היה זה בשעה ששודדים באו לעיר מוגאדור, ונטלו משם את כל האוצר עם כל פיוטיו).

מו"ר הגה"צ כ"ק רבי דוד חנניה פינטושיליט"א, מוסיף ומספר:

באחת השבתות - כך קבלנו את הדברים מאבותינו הקדושים - זימר כ"ק רבי חיים זיע"א, כמנהגו בקולו הערב מפיוטיו של המשורר רבי ישראל נג'ארה זצ"ל. הוא שר בהתלהבות גדולה כזו, עד שרבי ישראל נג'ארה נגלה אליו בהקיץ, חיבק אותו ונישק אותו על כוונת הלב ועל הקול הערב, בהם שר את פיוטיו לכבוד השכינה הקדושה.

### המפגש הקבוע

רבי חיים זיע"א היה מלומד בקפיצת הדרך ממקום למקום. באחת הפעמים, נטל עמו הצדיק אדם נוסף. ומעשה שהיה כך היה:

הגאון רבי דוד בן חסין זצ"ל, היה ידוע כמשורר גדול. מקום מגוריו היה במאקנס, אשר היתה רחוקה מאד מהעיר מוגאדור. פעם אחת, באמצע הלילה, הגיע רבי חיים זיע"א לביתו של רבי דוד, העיר אותו, ואמר לו: "בוא איתי למוגאדור, רבי ישראל נג'ארה מחכה לנו שם..."

רבי דוד התלבט מעט, שכן הדרך ממאקנס למוגאדור ארכה כמה ימים, והוא השיב לרבי חיים: "איך אלך, והלאו אשתי עלולה להתערר באמצע הלילה ולהרגיש בחסרוני, והיא בודאי תפחד ותניק?"

אלא שרבי חיים זיע"א הרגיע אותו ואמר לו: "בעזרת השם נצא ונחזור במהרה, עוד קודם שאשתך תספיק להתערר".

"שמעתי את שמך הגדול - אמר רבי דוד לרבי חיים זיע"א - אבל אני יכול ללכת, מפני הדאגה לשלום אשתי". רבי חיים המשיך לשכנע אותו שלא יהסס; "אני מבטיח לך שנצא ונחזור מהדרך, ואשתך לא תדע בין ימינה לשמאלה".

מהרהורים למעשה. יצאו רבי חיים זיע"א ורבי דוד חסין זצ"ל בקפיצת הדרך ממאקנס למוגאדור, שם פגשו את המשורר רבי ישראל נג'ארה זצ"ל, אשר ירד אליהם מעולם האמת, ויחדיו שרו שירות ופיוטים. כשסיימו, הבטיח להם רבי ישראל נג'ארה כי בכל ראש חודש יתגלה אליהם, ויחדיו ישירו שירים ופיוטים.

מאורע זה נהפך למנהג של קבע: מידי חודש בחודשו רבי חיים זיע"א היה בא לביתו של רבי דוד חסין, ויחדיו היו עושים את הדרך ממאקנס למוגאדור בקפיצת הדרך, כדי לשורר שירים ופיוטים עם המשורר רבי ישראל נג'ארה זצ"ל. [מפי הגאון הצדיק רבי אהרן חסין זצ"ל, ראב"ד של עיר אסוירא (מוגאדור), נכדו של המשורר רבי דוד זצ"ל]